

NOVA STAVKA RU-DARJEV NA OBZORJU

PRIZADETJE JE 27 ODSOTKOV RUDARJEV V ILLINOISU.

Pogajanja za povišanje mezde so se razbila, dnevna mezda je niska.

Chicago, Ill. — Odbor rudniških podjetnikov se odločil v Washington z namenom, da prepreči stavko rudarjev v Illinoisu, ki delajo za dnevno mezdo in nimajo dela od kosa. Konferenca ni prinesla uspeha, kajti premogovniški podjetniki so peli ves čas svojo staro pesmico, da ne morejo povišati mezde, ker bi imeli izgubo, če stane kaj takega. Z drugimi besedami to pomeni, da podjetniki odklanjajo povišanje mezde, čeprav konsumenti plačujejo pretirane cene za premog.

Farrington, predsednik rudarske okrajne organizacije v Illinoisu, pravi, da se odborniki organizacije storili, kar je bilo v njihovi moči, da se odvrne stavka, in če kljub temu pride do stavke, zadene krivda podjetnike. On pravi, da rudarji zahtevajo le tako visoko mezdo, da bodo lahko pošteno preživeli sebe in svoje družine. Za rudarje, ki delajo za dnevno mezdo se zahteva dva dolarja povišanja dnevne mezde. Zdaj prejema-jo \$5.30 mezde na dan, če delajo okoli rudnika, za delo v rudniku pa \$5.75 do \$6. Kadar ne delajo rudarji, ki so plačani od kosa, ne delajo rudarji, ki prejema-jo dnevno mezdo. Tako se dogodi, da rudarji delajo po dva do tri dni v tednu, in vsakemu pametnemu človeku mora biti jasno, da rudarji ne morejo pošteno preživeti sebe in svoje, če zaslužijo za teden od \$13 do \$18. S tako mezdo ne more nihče izhajati ob času nezno- se draginja. Farrington je poudaril, da nekateri podjetniki sami priznajo, da mezda teh rudarjev ne zadostuje za prehranitev.

Farrington temu dodaja, da ne ve, kdo ima moč v Washingtonu, da odpre diskusijo o povišanju mezde, če tega ne stori predsednik Wilson. On nadaljuje, da rudarji nečejo strahiti ljudstva, toda potrebno je, da ljudstvo izve, da je položaj zelo resen.

Prizadeletih je 27 odstotkov rudarjev. Če pride do stavke, bo počivalo delo v vseh rudnikih, kajti ti delavci so ravno tako potrebni za redno obratovanje rudnikov, kot rudarji, ki kopljejo premog.

TIHOTACI PRIJETI.

Akron, O. — Policiji se je posre-šilo odkriti pravo žganjekuharsko gnezdo v Coployevem močvirju. Zapolnila je tisoč galon namake in pet in sedemdeset galon žganja. Ko so se detektivji približali gnezdu tihotapov sredi močvirja, so našli Ben Josića in Steve Vulesko-va kuhati žganje. Bila sta tako za- topljena v svoje delo, da nista o- pazila temnih senč, ki so se bližale skrivaj. Župan S. A. Decker je obso- dil vsakega tihotapca na tri sto dolarjev denarne globe.

ZEMLJA SE JE ZOPET TRESLA

Los Angeles, Cal. — V mestu je bil zopet čutili močan potresni sunek proti večeru, ki pa ni na- pravil škode. Sunek je trajal pri- bližno deset sekund.

BANDITJE JE ŽEJALO LE PO ŽGANJU.

Chicago, Ill. — Trije banditje so nepričakovano vstopili v lekar- no M. P. Erlisa in ga zvezali. Na- ložili so za \$2,000 žganja in se od- peljali z njim v velikem avtomobi- lu.

VREME.

Chicago in okolica: V petek ja- sno in hladno. Severovzhodni ve- trini. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 81, najnižja 70. Sonce izide ob 5:23, zaide ob 8:20.

AMERIŠKE ČETE SE MORDA IZKROJAJO V TAMPIKU, KJER JE VELIKI STRAJK.

Veracruz, Mehika, 21. jul. — Iz Tampica, kjer je 30,000 delavcev v stavki, poročajo, da je povelj- nik ameriške bojne ladje, ki se nahaja v pristanišču, zagrozil, da izkrea mornarsko pehoto na suho in "naredi mir" v petrolejskem okrožju. Stavka je splošna in pri- zadeti so tudi ameriški oljni inter- esi.

ZBOROVANJE ŽELEZ- NIČARJEV JE SFINGA

ODGOVORA NA RAZSODBO ŽE- LEZNIŠKEGA DELAVSKEGA ODBORA SE NI.

Železniški ravnatelji so zadovoljni s razsodbo, če se poviša to- vornina.

Chicago, Ill. — Iz znamenj, ki so bila opaziti prvi dan po razgla- senju železniškega delavskega od- bora ni bilo opaziti, kakšno defi- nitivno stališče zavzamejo zastop- niški železničarjev napram raz- sodbi. Velebizniško časopisje izliva svoj vpliv na zastopnike železni- čarjev, da naj sprejmejo razsodbo. Z debelimi črkami prinaša, da bodo železničarji prejeli zaostalo mezdo od 1. maja, ki znaša za vse železničarje okoli sto štirideset milijonov dolarjev. Zastopniki žele- zničarjev, organiziranih v brat- ovščinah, molče in ne dajo glasu od sebe, kako sodijo o razsodbi. Med njimi je le Lee izjema, ki je predsednik "Bratovščine zavi- račev". Le on je dejal, da ne bo hipnih stavk, pa če bo razsodba sprejeta ali pa odklonjena. Unije bodo nastopile sližno.

Njegova izjava, pa ne reši teh vprašanj.

Ali bodo železničarji sprejeli razsodbo in obenem izdali glasen protest, izražajoč njih nezadovolj- nost z razsodbo?

Ali bodo sprejeli razsodbo z do- datkom, da se takoj izvrše pripra- ve, da se po prvem septembru vlo- že nove zahteve?

Odklonitev razsodbe in priporo- čilo, da članstvo s splošnim glas- vanjem odloči, če se vprizori stavka?

Popolna odklonitev razsodbe, veliki svet železničarjev pa izvrši vse, kar je potrebno, da se izvoju- jejo boljši pogoji?

To so vprašanja, ki bodo najbrž predložena zastopnikom železni- čarjev, o katerih se pa zdaj ne more reči, kakšno stališče zavza- mejo.

V oficijelnih železniških krogih so seveda zadovoljni s razsodbo. Železniški ravnatelji pravijo, da je vse "all right", če se poviša to- vornina od 30 do 40 odstotkov.

V Chicagu so se pa zbrali tudi zastopniki drugih železničarskih organizacij, ki niso priznane za "oficijelne" organizacije. Okoli 80 ali 100 je teh zastopnikov, ki se sprejeli razsodbo s porogljivim namevom.

PREMOG ZA SEVEROZAPAD- NE KRAJE.

Washington, D. C. — Meddržav- na trgovska komisija je izdala od- redbo, ki določa, da se premog po železnica-ih pošilja najprvo v pri- stane ob jezeru Erieju, kjer ga na- lože na parnike in ladje, da ga od- peljejo proti severozapadu. Na ta način upajo, da dobe dvajset mi- ljionov ton premoga pred zimo. Premog bodo prevažali od rudni- kov v državah Pennsylvania, West Virginia, Virginia in Kentucky v pristanišča, da ga tam nalože na ladje.

BANDITJE SO OLAJŠALI BLAGAJNIKA ZA \$10,000.

New York, N. Y. — Trije obo- roženi banditje so ustavili blaga- jnika Borden Condensed Milk kom- panije pred kompanijsko pisarno in mu iztrgali deset tisoč dolarjev. Banditov niso prijeli, ampak so od- nesli svoje pete.

SPRETNOST IGRA ZA POVIŠANJE VOZNE

PRI TEJ IGRI SODELUJE VE- LEBIZNIŠKO ČASOPISJE.

Če se izvedejo želje železniških magnatov, postane draginja še neznosnejša.

Chicago, Ill. — Samuel O. Dunn, urednik lista "Railway Age", gla- sila železniških magnatov, je pri- pravil proračune na podlagi povi- šane mezde železničarjev in izre- čene po železniškem delavskem odboru, da dokazuje potrebo povi- šanja voznine za tovarno blago. Ve- lebizniško časopisje je seveda ob- javilo te proračune in jih prav na spreten način zagovarja.

V teh zagovorih ni besede pod kakšnimi ugodnimi pogoji so pre- jele železniške družbe koncesije od vlade za gradnjo železnic. V njih ni govora, da so ameriške železni- ce nosile take dohodeke v preteklo- sti, da je bil vsakih deset let iz- plačan vložen kapital. Prav nobe- ne besede ni v njih, kako so fi- nančniki v Wall Streetu gospoda- rili z železnicami, da so ložje spe- kulirali z delnicami. Zastopniki li- čeno v tem zagovoru besede, ki govo- re, da so privatni interesi nezmo- gni upravljati ameriške železnice, ampak čita, da se je priporočilo, da je treba povišati voznino, da bodo železniške družbe lahko izhajale in plačevale dividendo delničar- jem.

Ljudstvo seveda sodi drugače in pravi, če se železnice res nahaja- jo v takem gospodarskem položaju, da se privatni podjetniki umakne- mezde, ne da bi se povišala voznina na tovarno blago, tedaj je čas, da se privatni podjetniki umakne- je in se nacionalizirajo železnice. Če se bodo obratovale železnice po priporočilu železniških magnatov, tedaj ne bo nepokoja nikdar kon- ce. Kadar bodo povišali voznino, se logično podraže tudi življenske potrebščine. Ko nastane še večja draginja, bodo železničarji zahtev- vali zopet povišanje mezde. Mez- da se bo povišala, za njimi bodo pa prišli železniški magnatje in za- htevali povišanje voznine za to- varno blago. Podražile se bodo življenske potrebščine in igra bo prišla od začetka. Ali nepokoj ne bo ostal le omejen na železnice, ampak se bo razširil na industri- jalne delavce in farmerje. Na tak način se torej ne more reševati žele- zniško vprašanje, ker ne prinaša drugega kot nepokoj v industriji, predvsem pa nezgodno in trajno naraščajočo draginjo.

Rešitev železniškega vprašanja je v nacionalizaciji ameriških žele- znic, druge rešitve ni kljub ble- betanju in čenčanju velebizniških šmokvarjev in železniških mag- natov.

REGISTRACIJA VOLILOV V BARBERTONU.

Barberton, O. — George Davis, predsednik volilnega odbora, na- znanja, da so novi volilci in taki volilci, ki so menjali svoje biva- lišče iz enega volilnega okraja v drug volilni okraj, registrirajo dne sedmega avgusta na raznih voliščih, ki bodo odprta za regi- stracijo od ene popoldne do de- vetih zvečer.

LETALSKA POSTAJA JE PO- GORELA.

Akron, O. — Na postaji za ero- navtiko pri Windfoot Laku je na- stal požar, ki je napravil za \$140,000 škodo. Zgorela je zrako- plovna ladja, ki stane sto tisoč dolarjev. Zgorela je tudi streha na hangarju, stene so pa ostale.

STRAŠNE POSLEDICE EK- SPLOZIJE V SALONU.

New York, N. Y. — V salonu Andrew Polskega je nastala ek- splozija, ki je ubila ženo in tri otroke. Nekateri sodijo, da je eksploziralo žganje.

TURŠKI SULTAN OBDOJEN NA SMRT, AKO PODPIŠE MIROV- NO POGODBO.

Carigrad, 21. jul. — Turški na- cionalisti so obsodili sultana Meh- meda in vse njegove ministre in prijatelje na smrt, ako dovoli pod- pisati mirovno pogodbo s enten- to. 3000 mož je pripravil izvrši- smrtno obsodbo na predvečer podpisa. Trije sultanovi ministri so resignirali iz strahu pred na- cionalisti.

INDIJA SE MORDA PRIDRUŽI TURČIJI

Is vojne s Turčijo se mogoče raz- vije splošni azijski požar.

KEMAL ČAKA NA POMOČ IZ RUSIJE.

Carigrad, 20. jul. — "Vojna od- Baltika do Perzijskega zaliva pro- ti imperializmu Velike Britanije!" Tak je krik turških nacionali- stov. Kemal paša, vodja nacionali- stov je v Angori, kjer je sedež na- cionalistične vlade, naznanil urad- no, da pričakuje boljševiške arma- de, ki pride iz Armenije v Ana- tolijo in napade Grke. Sovražno- sti s Armenijo so že v teku in bol- ševiki so že okupirali dve provin- ciji na vzhodu.

Armenci, ki so prišli zadnje dni iz Erivana, pripovedujejo, da us- da Georgije in Armenije zavlad- od izida vojne s Poljako. Položaj v Armeniji je kaotičen; armada je prežeta s boljševiško propagando in nezanesljiva.

Turški nacionalisti pričakujejo, da bo Rusija vrгла svojo ar- mado na vzhod proti Indiji kakor hitro konča vojno s Poljaki. Pa- ša podvaja, da bodo komunisti re- belni Indiji, Turki, Perzi in Arabi. Kemal je s pomočjo Italijanov zgradil veliko eroplansko postajo v Aintabu in upornim arabikom četam v Mezopotamiji je poslal večjo zalogo orožja in streliva.

Atene, Grška, 21. jul. — Tukaj se zelo čudijo, zakaj je grška ar- mada prenehala ofenzivo v Mali Aziji, ne da bi osvojila železnico Carigrad-Bagdad, ki se vedno slu- ži Kemalu za koncentriranje nje- govih čet. Uradno pojasnilo, da je bil cilj ofenzive, zavarovati Dar- danele in obalo Marmorskega mor- ja pred turškimi upadi, ne zdo- voljuje grških šovinističnih kro- gov. Medtem pa turški nacionalisti še vedno kontrolirajo obrežje Ana- tolije ob Črnem morju.

ŽRETEV BANDITOV SE NAHA- JA V BOLNIŠNICI.

Kenmore, O. — 32-letni Grant Grey se je postavil dvema bandi- tova na robu in zdaj se nahaja v strelno rano v bolnišnici. Grey se je vračal od obiska domov, ko sta mu dva bandita zaprla pot in na- stavila samokrese s običajnim ro- parskim pozdravom. In ker Grey ne spada med strahopetce, ki po- nižno povelja banditov, je prijel za samokres najbližjega bandita, da ga vrže na tla. V tem trenutku je banditov tovažnik ustrlel in ste- kel. Krogla je zadela Greyja v desno stran.

ROPARSKI NAPAD NA BANKO JE PRINESEL BANDITOM BOGAT PLEN.

Minneapolis, N. D. — Pet banditov je zgodaj jutraj oropal- banko v Oberonu za \$20,000 v go- tovinni in zaloginah svobode. Banditje so razstrelili varnostno šrambo. Preden so odšli v mesto, da izvrše rop, so prežezali telefonsko in brzojavno žico, tako da je bilo nemogoče obvestiti zunanji svet o izvršenem ropu. Očitidel pripovedujejo, da so banditje be- žali v velikem avtomobilu.

NA POLETU V ALASKO.

Grand Rapids, Mich. — Sem je dospelo vojaško letalo štev. 3, ki se nahaja na poletu v Alasko. Le- talo vodi lajtnant C. C. Grumrine.

Rusija ponudila mir Poljakom.

Sovjetska vlada predlaga, da se vrše direktna pogajanja med Varšavo in Moskvo brez ozira na entento. Poljaki so zdaj v veliki zadregi. Anglija priporoča Poljski, da se naj pogaja direktno z Rusijo. Sovjet- ske armade prodirajo proti Varšavi. Dva ameriška letalca se pogrejata.

TRI RUSKE LADJE ZA- PLENJENE V GENOVI

Italijanski mornarji so dobili v pesti tri Denikinove parnike.

ITALIJANSKA VLADA NI MO- GLA POMAGATI.

Rim, 21. jul. — Tukaj sledi za- lostna povest o treh ruskih parni- kih, ki so se osmelili priti v ita- lijanske vode s carističnimi zastavami. Parniki so: "Družba", "Se- glasie" in "Černomor". Pred ne- kaj tedni so pripluli iz Sebastopola v Genovo z zastavami stare caristične Rusije in registrirani pod "vlado generala Denikina".

Parnike je sprejela delegacija italijanske mornarske organizaci- je, ki je obvestila kapitane, da mo- rajo takoj aneti caristične zastave in jih nadomestiti s rdečimi. Kapiti- ni so odklonili zahtevo in tedaj so mornarji zasegli parnike. Ka- pitani so se pritožili italijanskim oblastem, ki so takoj poslale voja- ško posadko v pristanišče, toda mornarji so zaplenili vojske in po- tem so se vrnili na ruske parni- ke, pobrali valice dela strojev in jih pustili brez moči.

Kapitani so nato apelirali na i- talijansko vlado, da jim pomaga, ali vlada ni mogla storiti ničesar proti močnim mornarskim unij, ki je izjavila, da ne pusti parnikov iz pristanišča toliko časa, dokler ne izginejo caristične zastave. Po dolgi diskusiji je bil sklenjen kompromis, da ruski caristi razo- besijo italijansko zastavo in potem so zapustili Genovo. Tajnik mor- narske organizacije je pa takoj brzojavil Mihailu Vodovosovu, za- stopniku sovjetske Rusije v Rimu: "Mi smo storili svojo, sovjetska vlada naj pa stori ostalo."

Trije parniki se najbrž ne bodo več prikazali v italijanskih vodah.

KDO POSTAVLJA KANDIDATE PRI PRIMARNIH VOLIT- VAH: LJUDSTVO ALI BODNIKI?

Benson, Minn. — Kongresnik A. J. Volstead, oče prohibicijon- skega zakona, je pogorel pri pri- marnih volitvah. Zmagal je nje- gov protikandidat O. J. Kvale. Volstead seveda ni bil zadovoljen s izidom volitev, trujeviti tudi ne, ker Kvale pripada k "Farmarski neustrankarski ligi", pa je vložil pritožbo na sodišču, da je Kvale zmagal s koruptivnimi sredstvi. Kot dokaz je navedel Volstead razne citate iz Kvalovega govora. Sod- nik se je pridružil Volsteadovemu mnenju in je Volsteada proglasil kandidatom. Kvale ni zadovoljen z razsodbo in vlačil priziv proti razsodbi, kajti po njegovem mne- nju nimajo sodniki pravice odlo- čati, kdo je moralno kvalificiran za kandidata, ampak pravica pri- pada izključno le kongresu in vo- lilecem.

MADŽARSKI DELAVCI PROTE- STIRAJO PROTI BELEMU TERORJU NA OGRSKEM.

Akron, O. — Tukajnji madžar- ski delavci so obdržali velik shod, na katerem so protestirali proti belemu terorju na Ogrskem. J. L. Knight in advokat Samuel Friedman sta govorila v angleščini, Joseph Darago in Bela Tohas- pa v madžarskem jeziku. Govorni- ška tema je bila "Ogrska v pesti belega terorja". Shod se je vršil v Messerjevi dvorani.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vsa, kar ima stik s uredništvom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

* Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Julija, 1-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NEPRISTRANSKA SODBA O DELAVNIKU.

Zvezna javna zdravstvena služba se je potrudila, da dožene, če delavec pri osemurnem delavniku več producira kot pri deseturnem. Poizkušnja je bila napravljena v dveh tovarnah. V eni so delali osem ur dnevno, v drugi pa deset. Preiskava je dognala, da so v tovarni, v kateri je bil uveden osemurni delavnik, delali delavci trajno in da so delavci dokončali svoje delo ob uri. V tovarni z deseturnim delavnikom so pa opazili, da delavci izgube veliko časa in da v poznih urah popoldne njih delavna moč peša. Dalje so pronašli, da počitek ob praznikih in nedeljah pomnožuje produkcijo. Zelo škodljiv produkciji je pa dvanajsturni delavnik, ki je uveden v tovarnah, v katerih delajo noč in dan in po dnevu deset ur. Produkcija se je ponoči znižala, posebno zadnji dve uri je bilo očitno opaziti, da produkcija peša. Dognali so tudi, da krajši delavnik znižuje število nesreč.

Nihče ne more reči, da je zvezna zdravstvena služba sestavljena iz socialistov ali iz strokovno organiziranih delavcev. Njeni člani so strokovnjaki in njim se ne more očitati, da so podali po preiskavi tako razsodbo, ker simpatizirajo z delavci. Pri njih niso odločali drugi vzroki, kot da doženejo resnico in se prepričajo, na čigavi strani so bolj tehtni argumenti: pri ljudeh, ki zagovarjajo skrajšanje delavnika, ali pri starinah, ki se navdušujejo za dolgotrajen delavnik, ker žive v prepričanju, da se toliko več producira, čimdalje se dela.

Poročilo strokovnjakov je zdaj pred ameriškim ljudstvom in to poročilo pravi, če se hoče povišati produkcija in znižati število nesreč, je treba odpraviti v tovarnah in delavnicah dolgotrajni delavni čas.

Poročilo strokovnjakov seveda ne bo prepričalo nazadnjaških in avtokratičnih podjetnikov, da je treba znižati delavni čas, če hočejo pomnožiti produkcijo v svojih podjetjih. Za take nazadnjaške in avtokratične podjetnike niso merodajni argumenti in dokazi strokovnjakov, ker so taki gospodje tudi trmoglavi in nočejo za nobeno ceno priznati svoje zmote. Proti nazadnjaškim in avtokratičnim podjetnikom ne pomaga drugega kot krepka delavska strokovna organizacija, ki jih končno primora, da priznajo skrajšanje delavnika v svojem interesu in v interesu delavskega zdravja. Druge hipne odpomoči ni proti podjetniški avtokraciji, ki noče za nobeno ceno priznati, da so delavci tudi ljudje, ki imajo pravico do človeškega življenja.

Počasi pribaja oskrba za siromašne bolnike. — Po dolgotrajnem prizadevanju strokovnih in političnih delavskih organizacij in nekaterih društev, ki se zanimajo za žalostne socialne razmere, v katerih žive siromašni ljudje, je bila v newyorški legislaturi sprejeta predloga, ki je v socialni zakonodaji to, kar je kaplja vode na razbeljeni kamen. Po tem zakonu mora vsako mesto, trg ali vas zgraditi hišo, v katerem bo imel zdravstveni odbor svoj sedež in ki bo obenem služila za dom jetičnim. Vsak jetični bolnik, ki je stanoval v mestnem ali vaškem okraju skozi leto dni, ima pravico, da se nastani v domu za jetične, ko mu je zdravstveni komisar izdal spričevalo, da je bolan na jetiki.

Premožni bolniki morajo plačati eno tretjino za hrano, če pa bolnik nima denarja, tedaj je opravičen do brezplačne hrane in druge oskrbe.

Ni veliko, kar je bilo izvršenega za jetične bolnike, ali nekaj je pa vendar, kar še druge države nimajo. Storjen je pa tudi začetek, in lahko se reče, da se je javna vest v toliko zbudila, da so prišli do spoznanja, da je dolžnost države, da skrbi za siromašne jetične bolnike, čeprav je ta oskrba še zdaj po zakonu naložena občinam.

Predlogi za odpravo draginje, ki pa nista bili sprejeti. — Republikanski kongresniki zavračajo krivdo na demokrate, da se ni nič storilo za odpravo draginje, dasi ravno imajo večino v obeh zbornicah. Kongresnik Sinclair je predlagal, da se posodi fattmarjem v distriktu, ki je bil lani hudo zadet od suše, deset milijonov dolarjev za nakup semen. Kongresnik Baer iz Severne Dakote je predložil predlogo, ki bi odpravila igranje na borzi z živilnimi produkti, če bi bila sprejeta. Svojo predlogo je dobro utemeljil, a zdi se, da je govoril gluhih ušesom.

Uporno gibanje v Italiji.

Sedanje uporno gibanje, ki se prav grozeče širi v Italiji ima svoj izvor v albanskih dogodkih, o katerih smo že govorili, in v dvomnem vedenju italijanske vlade, ki se zdi, da je nameravala prepeleti močno vojsko v Valono ter započeti krvavo vojno z dvomljivim izidom. Dežela pa je v dosedanjih vojnah dovolj obubožala, da kar ječi pod vojnimi bremenmi, in nima pravi nobene volje več naložiti si novih bremen ter žrtvovati v novič ogromno število svojih sinov za imperijalistične pustolovščine.

Ko se je raznesel glas o polomu italijanske politike v Italiji ter o novem namerovanem pohodu v Albanijo, je pričelo vreti. V prvi vrsti so se tu in tam pojavili manjši vojaški izgredi, kakor oni arditov v Trstu. Gotovo čete so prav jasno izrazile, da ne marajo več v klavnico, češ, da v Albaniji Italija nima kaj iskati. Najhujše je počilo v Aneoni. Še dne 24. maja zvečer so vojaški strelskega (bersaglieri) bataljona, ki je nastanjen v Aneoni započeli z nemiri. Dan na to so izjavili, da ne marajo oditi v Valono, kamor so jih namenili. Razorožili so šest častnikov, ki so se nahajali v vojašnici, ter se zavarikadrali v njo. Vojaško poveljništvo je nato z orožniki, redarji in topničarstvom pričelo oblegati vojašnico in prišlo je do krvavih spopadov z več mrtvimi, ker strelci so se polastili tudi brzostrelne in oklopne avtomobile.

Delavstvo v mestu je nato proglasilo splošno stavko. Pričeli so namreč tudi poboji po mestu. Proti večeru se je posrečilo polkovniški strelce priti v vojašnico, kjer je obljubil, da strelci ne odidejo v Albanijo. Nato se je zdelo, da bo upor potlačen, vsaj del strelcev se je udejal, drugi pa niso hoteli oohljubah nič čuti in so ustrajali pri upor.

Dan na to se je uporno gibanje še bolj razširilo. V Jesi, Chiaravalle, Sinigaglia je bi proglašena splošna stavka, ki se je započela mirno, medtem ko so v Aneoni nadaljevali v okrožju. Delavske Zbornice hudi boji. Uporniki so tudi naskočili orožniško vojašnico v "piano s. Lazzaro." Redarji ki so prihiteli na pomoč, so morali umakniti se, ker se je nanje streljalo tudi iz hiš. Baje so streljali tudi ženske. Štreljata bila napadena tudi pri Borgocoin dva vlakla; osem potnikov je bilo ranjenih pri tej priliki ter tri redarji in ubit neki poročnik.

Od sobote naprej je položaj v Aneoni postal najhujši. V Aneoni je započela prava pravcata vojna. Topovski strelji, skupine ki bežajo, dirjajo, napadajo, bitke, ranjenci, mrtvi. Po ulicah se dvigajo barikade in kopljejo strelski jarki. Hiše so vse zapahnjene, prebivalstvo beži iz mesta. Trdnjavi Sardo in Aspi pri Aneoni sta se izjavili za upornike. Te trdnjavi sta sedaj v rokah rdeče garde, ki se je ustanovila v Aneoni. Pri aneonski postaji se je med uporniki in orožniki vnela bitka, ki je trajala dve uri. Uporniki so se je dva umaknili, ko so vojne ladje pričele streljati nanje in je bila izkrcana četa mornarjev. Umaknili so se proti Delav. Zbornici in na bližnje griče, kjer so se utaborili. V mestu je bilo oplenjenih več prodajalnic, osobito jestvin.

Z morja so torpedovke streljale v noč, večinoma pa ne ostro. V poudeljek se situacija ni spremenila boljše, dasi se je orožništvo precej ojačilo. Uporniki se iz svojih postojank niso umaknili, dasi so bombardirali z morja Del. Zbornico. V Markah in Umbriji se je proglasila v znak solidarnosti splošna stavka, tako v Terni in Narni.

Na pohodu je mnogo voj. avtomobilov in čet proti Aneoni.

V znak solidarnosti so dne 29. junija proglasili delavci v Rimu splošno stavko. Mesto kaže kaj pusto lice. Iz Romagne prihajajo vesti, da se gibanje širi tudi preko te pokrajine. V Aneoni pa se uporniki še vedno drže. Govori se o 200 mrtvih, bržkone pa jih bo kaj več, ker streljajo nadalje.

Poljedelski delavci so se priključili tvojniškim v vsej florentinski pokrajini. V Forliju je prišlo do spopadov z redarji; obinstvo je udarilo v prodajalne orožja ter se oborožilo. V Cesenu so se pojavili tudi spopadi. Sloh vre po vsej Rimski obali. Tako je prišlo v Petaru do praske med vojaštvom in uporniki, ki so zažgali hišo polkovnika. Javljajo se priglasenje splošne stavke in spopadi iz Macerate, Perugia, Terni, Imole.

Tak je danes položaj, kaj prinese jutrajnji dan, ne ve nihče. Ljudstvo je pač jasno pokazalo svojo voljo, da noče več vojne in Giolittijeva vlada je že stisnila rep med noge kakor poročamo na drugem mestu.

Z ozirom na te dogodke se je sestalo 29. junija v Rimu strankin vodstvo ter vodstvo Splošne delavske zveze k seji. O sklepih te seje in naslednjih vlada najstrožje tajnost. — "Tržaško Delo."

Ameriške vesti.

DVE ŽENI, KOPA OTROK IN MIR V HIŠI!

Pittsburgh, Pa. — "The Pittsburgh Dispatch" poroča, da živi v tukajšnjem mestu hrvaški delavec — imena ne navaja — ki ima dve ženi, ki stanujeta z njim vsaka s svojimi otroci vred pod eno streho in v hiši je najlepši mir in sloje!

Ko je Hrvat odšel iz stare domovine pred dvajsetimi leti, je tam zapustil ženo in troje otrok. Tukaj se je zopet oženil in druga žena mu je rodila štiri otroke. Zadnje leto mu je pa pisala prva žena iz starega kraja, da bi rada prišla k njemu v Ameriko. Mož ji je poslal denar in zdaj je tukaj.

Zadnji teden se je moral Hrvat zagovarjati pred sodnikom zaradi bigamije. Dejal je, da skrbi za obe ženi in otroke kolikor more. Sodnik je razljudil obe ženi, ki sta prošili, da bi radi živeli skupaj z njim, ker sta popolnoma zadovoljni. Sosedje so tudi pričali, da vladu v "družini z dvema ženama" najlepša sloja in ljubezen. Sodnik je končno zadovoljil vse tri in jih pustil, da žive še dalje v miru in sloji.

KAKšno MEZDO PRIVOŠČILO PREMGOVNIŠKI BARONI RUDARJEM!

Scranton, Pa. — Phillip Murtagh, predsednik rudarske organizacije, je argumentiral pred predsedniškovo komisijo za povišanje mezd. V svojem govoru je povdarjal, da rudarji zahtevajo, da se jim poviša za toliko mezd, da bodo lahko prehranjevali sebe in svoje družine na pošten način. Dejal je, da so premogovniški baroni vedno trdili, da se strinjajo, da dobe rudarji tako visoko mezd, da bodo lahko prehranjevali sebe in svoje družine. Ali pri zaslišanju se je prepričal, da premogovniški podjetniki smatrajo \$3.34 na dan kot zadostno mezd za prehranitev rudarske družine, da rudarska družina živi tako, kot se spodobijo za ameriške delavce.

Ta želja premogovniških baronov, ki jo je pribli na steno podpredsednik rudarske organizacije, tako da jo lahko čita vsakdo, pokazuje, kakšno mezdو privoščijo premogovniški podjetniki rudarjem. Ali ne bi bilo pametno, da bi dali premogovniški baroni rudarjem dober zgled in bi skušali prehraniti svoje družine za \$3.34 na dan. To bi bil najboljši nauk za te gospode, ki se valjajo v razkožju, ker zanje pridno garajo rudarji, da spoznajo, da se ne more prehraniti ob času neznošne draginje družina s temi centi.

NEIZOBRAZBA MED AMERIŠKIMI OTROCI.

Chicago, Ill. — Iz zveznega državnega delavskega departamenta se poroča, da je neverjetno veliko število v Ameriki rojenih otrok, ki ne znajo ne pisati ne čitati, kar ne dela prav nobene časti tej republiki.

Po zadnji statistiki, ki jo je izdelal ta departament, je v Zdr. drž. vah okrog 20,000 otrok med 14. in 16. letom, od katerih več kot ena četrtina ne zna pravilno podpisati svojega imena, in več kot deset odstotkov teh otrok ni pohajalo dalje v šolo kot samo v prvi razred in več kot polovica teh otrok ni obiskala šole dalj kot do četrtega razreda. Vsi ti otroci so bili rojeni v Ameriki in izmed vseh teh je bilo samo 24, ki so bili rojeni v inozemstvu in še ti so bili v takih krajih, ki niso mogli pri najboljši vojni obiskavati redno šolskega pouka.

Krivda, da je toliko otrok brez te najpotrebnejše izobrazbe, zadene v prvi vrsti okrajne šolske svete, ki se ne brigajo za dovolj ne izobrazbo otrok.

Inozemstvo.

Vrangel je orožje Anglije.

Berlin. — Ameriški častnik, ki je pravkar prišel iz južne Rusije, pripoveduje, da je takozvani general Vrangal, ki operira na Krimu, navadni pustolovec, ki je golo orožje Anglije, katere išče trgovskih konecij na Krimu. Ko je Denikin pribežal v London, je prinesel s seboj 25 milijonov rubljev v zlatu; 15 milijonov je dal angleški vladi za material, ostalih deset milijonov je pa pridržal zase in zdaj lahko udobno živi vse svoje življenje.

Angleški interes se vedno upajo, da se polaste krimskega položaja in zato podpirajo Vrangla. Vranglove operacije niso drugega kakor roparski pohodi v južno Rusijo od koder je večji del sovjetske vojske odšel na poljsko fronto.

General Gonzalez oproščen.

Mexico City, Mehika. — Vojno sodišče je oprostil generala Pablo Gonzaleza, ki je bil obtožen, da je zasnoval novo revolucijo proti časni vladi. Vojni minister Calles je priporočil vojnemu sodišču, da oprosti Gonzaleza, ker obtožbe ne predstavljajo nobene nevarnosti za Mehiko.

Angleški vandali iz Irsko mesto.

Dublin, Irsko, 21. jul. — Vojaki in policiji so večeraj opustošili mesto Tuao. Velja trgovska poslopja so v pepelu, mestna hiša je tudi uničena in škoda na uničenem blagu znaša \$100,000. Vojaki so streljali na prebivalce in z bombami podirali hiše. Napad je sledil umoru dveh policajev, ki sta bila ubita prejšnjo noč zunaj mesta. Zadnji teden je bilo ubitih enajst državnih policistov v raznih mestih in zaškana so bila tri sodnijska poslopja.

Zaupanje v francosko vlado se loči.

Pariz, 21. jul. — Opozicija je večeraj naredila čvrst nasok na vlado v parlamentu. Vlada sicer ni padla, toda zaupnica, ki je bila izrečena Millerandu, se je zelo sketila od zadnjik; 152 poslancev je glasovalo proti vladi.

Napad na vlado je prišel z dveh strani zaradi laida spaške konference in politike glede Poljske. Desnica je napadla Milleranda, da je preveč popustil napram Nemcem, dočim so socialisti kritizirali vlado valed zaključka, da ententa pomaga Poljakom, če Rusija ne sprejme pogojev za mir.

"Kdo bo plačal stroške?" so vpili socialisti, ki so demonstrirali dvajset minut proti Millerandu.

Stavka železničarjev v Italiji končana.

London. — Iz Rima javljajo, da je stavka železničarjev in tramvajskih nameštencev končana, to da delavci niso zadovoljni in stavka se morda ponovi.

Zavezniki dali Japoncem ruski otok?

Honolulu, Havaji. — Iz Tokija javljajo, da so zavezniki na konferenci v Španji dovolili Japoncem, da okupira Nikolajevsk in severno polovico otoka Sahalina, na katerem sme ustanoviti vojaško vlado v obrambo njenih trgovskih interesov pred ruskimi boljševiki.

Šlepar pobegnil z eroplanom.

Pariz, 21. jul. — Belež se prvi slučaj, da se je šlepar poslužil letala, na katerem je pobegnil in zdaj ga lovijo po vsej Evropi. John De Lysle, ki je imel biti aretiran v Londonu zaradi goljufij, je pobegnil z eroplanom v Pariz. Dospel je šest ur prej predno je bila pariška policija obveščena o njegovem prihodu in v tem času je hitro našel drugo privatno letalo in se dvignil v zrak; zdi se, da je pobegnil v Belgijo. Ko so prišli angleški detektivni na letališče v Londonu, so se jim pridružili francoski policisti, ali pričakuje se, da Lyale uide v Nemčijo in se spusti na tla na kakem samotnem mestu.

Ta dogodek je prisilil angleške in francoske oblasti, da nameravajo ustanoviti stalno skupno zračno poljsko patruljo nad morskoožino med Anglijo in Francijo.

Samoder Viljemova dila prikrit njegovi materi.

Doorn, Holandija. — Viljem Holendern, bivši kaiser, je silno potre, odkar je izvedel, da se je njegov najmlajši sin ustrlel v Berlinu. Viljem je odredil, da biva cesarica ne sme izvedeti novice, ker se boji, da jo zadene kap.

še izve o usodi svojega sina, ki je bil njen ljubljene.

Volina kampanja v Mehiki.

Mexico City, Mehika. — Iz francoskih virov se javlja, da grška divizija prodra proti Odrinu v Traciji. Krvavi boji se vrše okrog Odrina že od četrtega.

Francija vzame ogrske železnice.

Rim, 21. jul. — "Epoca" poroča, da je Francija sklenila dati Ogrski denarno posojilo in v zameno vzame ogrske železnice. Francoska vlada je najbrž tudi pridobila monarhistično ogrsko vlado za napad na ruske soviete v prid Poljske. Prijateljstvo Jugoslavije s Francijo se bo valedtega precej ohladilo, kajti med Jugoslavo in Madžari se vedno traja velika napetost zaradi aneksije Banata.

Boji med Grki in Bolgari.

Carigrad, 20. jul. — Turške in bolgarske čete so napadle divizijo Grkov v zapadni Traciji. Izid bitke še ni znan, toda boj je zelo krvav in izgube na obeh straneh so velike. Zveza z Odrinom je pretrgana.

Sultanova vlada je dala ostavko.

London, 21. jul. — Iz Carigrada poročajo, da so vsi sultanovi ministri demisionirali. (Večraj so poročali, da so turški nacionalisti obsodili sultana in vse njegove ministre na smrt, če podpisajo mirovno pogodbo. To je povzročilo, da so trije ministri takoj odstopili).

RUSIJA PONUDILA MIR POLJAKOM.

(Nadaljevanje s 1. strani.) mneva, da je Velika Britanija zagrozila Rusiji, da bodo zavezniki takoj prišli Poljakom na pomoč, ako bodo boljševiki nadaljevali vojno; obenem bodo pretrgana vsa trgovska pogajanja s sovjetsko vlado.

V angleških vladnih krogih pravijo, da ne bo treba pošiljati britskih in francoskih čet na poljsko fronto v slučaju, da Rusija ponovno odkloni zavezniške pogoje, pač pa bodo zavezniki dali Poljakom denar in material, kar pa bo treba.

London, 21. jul. — Uradno poročilo iz Moskve, datirano v poudeljek, se glasi, da so sovjetske čete premagale poljsko divizijo v okolišču Lide in rdeča armada se bliža trdnjavi Grodno.

Iz Varšave javljajo, da Poljaki odbivajo boljševike ob reki Styr v Voliniji. Poljaki so izpraznili Kovel. Ameriška letalca Arthur Kelly in Merion Cooper, ki sta služila v poljski armadi, se pogrešata.

London, 21. jul. — Leonid Krasin, trgovski komisar sovjetske Rusije, je na poti v London, kjer se ponove pogajanja glede trgovine. Krasina spremlja Kamenev, ki bo obravnaval z Anglijo politična vprašanja.

Pariz, 21. jul. — Ministrski predsednik Millerand je večeraj izjavil v parlamentu, da je Velika Britanija poslala ultimatum sovjetski Rusiji glede Poljske. Millerand je pripomnil, da bo Francija držala besedo in pomagala Poljski, ako Rusija zavrže pogoje.

Poljski komunisti na delu.

Kopenhagen, 21. jul. — Privatne vesti iz Poljske se glase, da se pripravljajo notranji preobrat na Poljskem. Socialisti so organizirali veliko opozicijo proti vladi in zahtevajo takojšnji mir z Rusijo. Na drugi strani se gibljejo komunisti holj kot kdaj poprej in agitirajo v armadi in med delavci za strmolavljenje sedanjega sistema.

80,000 Rusov razstrgalo severno poljsko fronto.

Varšava, 21. jul. — Dvajset rdečih divizij, ki štejejo okrog 80,000 sibirskih veteranov, je prekorznilo reko Niemen in poplavlilo pokrajino med Suwalki in Augustom. Poljska črta je zdrobljena in boljševiki lahko vsak čas dosežejo mejo vzhodne Prusije. V tej sovjetski armadi so sveže čete, ki so bile nalašč izbrane, da razstrgajo severno poljsko fronto in udarijo na Varšavo. Poljska garnizija v Varšavi je odhitela proti severu, da zadrži Ruse in pričakuje, da hudi boj bo v prihodnjih 24 urah.

Ameriška pomožna komisija je izpraznila Brest-Litovsk, kjer je prehranjevala 100,000 begunov. Kovel, kjer je bilo oporišče ameriškega zračnega škvadrana "Kosciuszka", je tudi izpraznjen.

DOPISI.

East Worcester, N. Y. — V zadnjem času sem opazil že več ostrih kritik glede agentov ali prodajalcev zemljišč, in ker to tudi mene nekoliko zadeva, sem primoran sam sebe zagovarjati, da rojaki ne bodo imeli napetih predsodkov.

Izjavim ponovno javno, da sem agent ali posredovalec pri prodaji zemljišč v državi New York in se ne skrivam prav nič. V zadnjem dopisu iz Hartwicka, New York, dopisnik zelo kritizira takozvane tihotapske agente, ki se skrivajo pod raznimi imeni in pri tem omenja nekoga P. P. in da je v družbi z njim še nekdo drugi. Vseled tega bi mogoče kak misliti, da sem jaz z njim v zvezi. Toda izjavim pri tem, da jaz nimam niti najmanj opraviti s tem. Prepričan sem se pa o tem agentu P. P. in dobil tudi precej zelo zanimivih informacij, in ako bi jih hotel dati v javnost, bi se marsikateri rojak prijel za glavo. Ta agent je namreč pisaril naokrog, da je farinar in da lahko dobi za vsakogar farmo in sicer da si bo kupec pribral dotično vsoto, katero mora navadno plačati agentu, ki posreduje pri kupitju. Toda naposled je prišlo na dan, da je ta "farमार" računal ravno toliko odstotkov kot pa oni, ki javno pove, da je agent, toda izvršil ni onega dela, ki ga mora vsak agent, ki posreduje pri takih kupitjih, namreč urediti razne prepise in druge lastninske papirje. Kajti ta posredovalec ni zmožen tega dela. Ta agent je tudi v zvezi z neko angleško agencijo. Nadalje sem pronašel tudi, da dotični, ki so kupili farme od tega agenta, nimajo vseh lastninskih papirjev v redu, kajti, kar mi je že dolgo časa znano, se angleške agencije sploh ne pečejo s tem poslom, ampak edino s takozvanim "Warranty Deed", pri čemer imajo manj dela, je pa za kupca velik rizik. Ta koimenovani "Warranty Deed" ali kupna pogodba je dobra, dokler ima dotična oseba, ki je prodala posestvo, kako premoženje, ako je pa brez njega, je ta kupna pogodba brez vrednosti in ako je prodajalec zamolčal kak dolg, ki je vključen na posestvo, je kupec odgovoren za ta dolg. In takih slučajev je veliko v okolici Hartwicka. Vseled tega sem pripravil predlagati vse kupne pogodbe in sploh lastninske papirje rojakom, ki so kupili posestva ali farme v okolici Hartwicka, N. Y., ako mi pošljejo takolimenovane "Deeds" ali "Contract", sploh vse listine v sklenjeni kupitji, in sicer takoj, da stvar ne bo preveč zastarela. Jaz ne računam za svoje delo niti centa, in kar bode te imeli stroškov, bodo le oni, ki so v zvezi z preiskavo vključen (Certified Search) in kakor hitro bom imel vse urejno, bom vrnil listine.

Lansko leto je bil v Glas Naroda priobčen nek dopis iz Flyereka, N. Y., v katerem je dopisnik pisal, da naj nikar ne kupujejo farm od agentov, ampak vsakdo naj vpraša farmarja na svet. V enem oziru je to dobro, toda pri kupitju mora nekdo posredovati, ki se razume pri stvari posebno, ako kdo kupi posestvo od kake popolnoma tuje tvrde. Ko sem slučajno bil v Coperstownu sem dobil v pogled zemljiško knjigo in pronašel, da ravno dotični dopisnik ni imel vključenega posestva na svoje ime in ne na ime kakega njegovih bratov, in ako bi dotični rojak dobil kake lastninske listine, bi iste gotovo dal vključiti. Toda dobil je najbrže takozvani "Land Contract", katere listine jaz posredujem pri kupitju. Kajti jaz ne maram za kupec, kateri ako bi hotel slučajno prodati svojo farmo, bi jo ne mogel, ker bi se ne mogel izkazati, da je v resnici lastnik.

Rojaki, to so stvari, katere je treba dobro premisliti, predno kdo kupi kako posestvo. Kadar kdo kupuje kako posestvo, mora vedno imeti osebo, ki se razume na take kupitje in ki pozna vse predpise in ki oskrbi popolni prepis posestva. Niti odvetniku ni zaupati, da bo izvršil vse potrebno, ker odvetniki navadno proficirajo domačine.

Ni moj namen s tem delati sebi reklamo, ampak podučiti hočem rojake, ki niso večji jezika ne predpisov z ozirom na zemljiške kupitje in ker vem, da je bilo že veliko rojakov oškodovanih pri takih kupitjih, ki so imeli za posredovalca kakega tujega odvetnika. Toda ravno pri naših roj-

kih je ta napaka, da velikokrat bolj zaupajo tujcu kot pa domačinu in ravno radi tega je bilo že veliko rojakov oškodovanih. Nekateri tudi raje iščejo sveta in pomoči pri "farmarjih" gotove vrste, ki pa niso drugega kot vslužbenici kakih angleških agencij, da lažje izrabljajo naše rojake.

Jaz računam pri posredovanju kupitju le toliko, kolikor je pravilno in nikakor ni moj namen izrabljati rojake, to mi lahko vsakdo prizna. Ako sem pa kateremu napoti, se mu zelo rad ukamem in pričel bom zopet delati, kot sem prej, predno sem se podal v to kupitju. Ni se ne ustrašim. Brezplačno pa tudi ne morem izvrševati tega posla, ki je zvezan vedno s raznimi stroški in tudi živeti moram, kot vsakdo. Ker sem pa prišel do prepričanja, da Slovenci potrebujejo zanesljivega človeka, da jih ne bodo izrabljali razni meštariji in vslužbenici angleških agencij, sem se pa podal v to kupitju. — John Zulich, East Worcester, N. Y. —

Philipp, W. Va. — Iz te naselbine, ki se nahaja v zelo prijazni dolini, še ni bilo nobenega dopisa v slovenskih listih in da bodo rojaki znali, da tudi tukaj živijo Slovenci, namreč ena družina in nekaj peclarjev, naj nekoliko poročam iz te doline.

Delamo skoro vsaki dan in za sluzek je odvisen od delavca in prostora; nekateri zaslužijo nekoliko več in nekateri pa nekoliko manj. Draginja pa koraka vedno pred nami, pa se obrni v katero stran hočeš. Ker v tukajšnji naselbini ni naseljenih Slovencev, ena družina in par peclarjev, kot že omenjeno, ne moremo v društvenem oziru tekmovali z kako drugo slovensko naselbino. — V prostih časih se sprehajam po krasni dolini, ki je sedaj vsa v cvetju in zelenju, vlečem se v senco košatih dreves in prebiram razne slovenske liste, med katerimi se mi najbolj dopade Prosveta, ki je v resnici vredna tega denarja, katerega moram poslati vsakokrat, ko mi poteče naročnina.

V tem listu najdem vse, kar hočem, še celo zabavnega gradiva ne manjka. Največje vrednosti so pa razni članki, ki so velike vrednosti za slehernega delavca. Vseled tega bi jaz želel, da bi bil sleherni rojak naročen na ta najboljši slovenski dnevnik v Ameriki. — Ko se sprehajam po prijaznih gričih in ogledujem naravo, kako se lepo razvija, vse po neki določeni začetni poti, mi približa na misel napredek v drugih ožirih in premišlujem naš napredek, napredek delavstva. Ali tudi delavstvo napreduje po tako ostro začetni poti? Ali tudi delavstvo koraka po določeno začetni poti do svojega cilja, do sadu? Odgovor na to jaz ne bom dal, vsakdo naj si odgovori vsak sam. Ne bom jih jaz tolažil, da bi jih razumeli, ne razumeli, ampak občutili. Vsak občuti napredek delavstva sam, eni bolj, drugi manj.

Petega julija sem bil na obisku v naselbini Thomas, W. Va., kjer sem obiskal moje prijatelje in znanice in pri tej priliki tudi posejti veselico, katero je priredilo tamnošnje pevsko društvo "Planinski raj". Prijatelji so me gostoljubno sprejeli in tudi postregli, kar je bilo v njih moči. Ko sem obiskal veselico nisem opazil one udeležbe, kot sem jo pričakoval. Ko sem prišel v dvorano, v kateri bi se imela vršiti veselica, je bila takorekoč še prazna in skotaj ne bi veroval, da se bo vršila kaka veselica. Navedem, kaj je bilo vzrok, da se rojaki niso udeležili te veselice v obilnejšem številu. Ob polnoči je nastopilo pevsko društvo in zapelo nekaj slovenskih pesmi. Toda glasovi niso bili nikakor ubrani in radi tega svetujem tamnošnjemu pevskemu društvu, da se še nekoliko vadi in nadaljuje s pevskimi vajami.

Vrnil sem se v svojo "pečlarijo" otočen in jezni sam nase in prijatelj me je vedno izpraševal, kaj je temu vzrok. Odgovoril sem, da naj bo vesel, da mi je preneka mogoča trpljenja. Prišel se mi je smejati in končno povabil, da naj grem z njimi, da si bom "dušo privezal". Ker nisem hotel sluziti njegovega nasveta, me je smatral za neumnega. Odsel je sam in ko se je vrnil, me je zopet nadlegoval z raznimi vprašanji, na katere mu zopet nisem dal odgovora. Ker mi je bil dal miru, sem mu rekel, da naj bi šel z menoj in bi sam videl, kaj je vzrok moj ožnost in bi videl, kako je moj tovariš Janko došel lepim

cvetkam in sam sem pa moral le slino požirati.

Zarila ava se v seno in upala, da se nima bo sanjalo o lepih in bogatih peclaricah. — Filipinski peclar.

La Salle, Ill. — Delavskih razmer ne bom opisaval, ker to je že stara pesem ameriškega delavca. Ravno tako je že v modi, če danes ali jutri kakega delavca ali pa še več podsuje ali ubije, in še bolj je v modi moritev z avtomobili. Na dan obletnice "proglasa neodvisnosti" ameriške republike, 4. julija, t. l. je bilo samo v lasallski okolici poenostrežen od avtomobilov okrog pol duzeta ljudi. Toda, kaj bom to opisoval, ker je že itak v modi.

Imam pa namen opisati neko drugo zadevo, ki ni v modi, namreč obiskovanje društvenih sej, posebno delničarskih sej tukajšnjega "Slov. nar. doma". Opozorjam vse delničarje tega "doma" da se polnočevilno udeležijo prihodnje delničarske seje, ki se vrši 25. julija t. l. v prostorih "Slov. nar. doma" in prične ob drugi uri popoldne, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk za rešiti. Ako se delničarji zanimajo za društvene seje, isto napreduje in ravno tako je tudi s "Slov. nar. domom". Ako se delničarji ne bo-

do udeleževali sej, isti ne more napredovati. Vseled tega apeliram na delničarje, da se udeležijo prihodnje delničarske seje polnočevilno.

Nadalje apeliram na rojake, ki še niste člani tukajšnjega slov. soc. kluba, da se udeležijo prihodnje klubove seje, ki se vrši takoj po delničarski seji Slov. nar. doma in postanite aktivni člani tega kluba. Vsak razredno zaveden delavec, ki izpозна važnost sedanjega časa, bi moral biti član soc. kluba in se udeležiti aktivno sedanjih volilnih kampanje, ker od teh volitev je vse odvisno, v kakih razmerah bomo delavci v prihodnjim letu. Raditega pozivljem še enkrat vse rojake, da pristopijo k soc. klubu.

Na svidenje v nedeljo, 25. julija t. l. v dvorani Slov. nar. doma ob drugi popoldne. — Vencel Obid, tajnik S. N. doma.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

A. U., Ironwood, Mich. — Ljubljanska mestna hranilnica še vedno pošlje, vsak kolikor je nam znano. In tudi mislimo, da je vaša vloga varna.

Delavec brez delavčega časopisa je kakor vojak brez puške. Narodite se in širite svoje glasilo "Prosveto".

PRILIKA ZA TRGOVINO

Staro ustanovljena grocerijska trgovina in mesnica se prodaja po ZELO NIZKI ceni. Ta trgovina prinaša \$60,000.00 prometa. Lastnik gre upoko. Ugodna prilika za SLOVENCA. Poleg vsega tega je izvrstno stanovanje. Za natančne podatke o ceni in druga pojasnila pišite ali pa se osebno izglasite pri:

W. S. MASON, La Salle, Ill.

Velika skupina naših rojakov se bode vrnila v domovino pod pokroviteljstvom in v spremstvu posebnega vodje.

Lastnik jugoslovanske banke, Henry C. Zaro, bode v kratkem poslal v domovino veliko skupino naših rojakov, kateri bodo potovali v spremstvu in zaščiti posebnega vodnika, kateri jih bode spremljal iz New Yorka v Evropo. Njegova dolžnost bode, da skrbi tekom potovanja za njihovo prtljago in da vse potnike banke Henry C. Zaro zavaruje glede nepravil in nezgod od časa, ko oni ostavijo ameriško obalo do tedaj, da pridejo oni do kraja. Vsakdo, ki želi potoovati s to skupino potnikov, naj takoj piše jugoslovanskemu bankirju Henry C. Zaro.

SPREMLJANJE POTNIKOV IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO.

Posebni zastopnik naše banke je že odpotoval v Evropo, kjer bode storil vse potrebno, da dovede Vaše sorodnike in znance v Ameriko. Ves denar, katerega pošljete Vašim ljudem v stari kraj, bode on izplačeval. Radi tega naj vsi oni, kateri žele, da pridejo njihovi svojci v Ameriko in ki žele njim poslati denar tako, da slednjega sigurno in v najkrajšem času dobe, naj se zaupno obrnejo do našega državno pooblaščenega bankirja Henry C. Zaro.

POŠILJANJE DENARJA V STARI KRAJ.
Državno pooblaščen bankir Henry C. Zaro pošilja denar v staro domovino po brzjavu in po pošti po najnižjem dnevnem kursu in pod jamstvom.

MENJANJE DENARJA.
V naši banki je vedno v zalogi velika količina vsakovrstnega denarja v zlatu, srebru in papirju, katerega je dobiti po najnižji ceni.

LIBERTY BONDI.
Ti bondi se pri nas kupujejo in za nje se dobi najboljše cene. Mi jih tudi sprejemamo, kakor plačilo za parniške listke.

PREDUJMI.
Državno pooblaščen bankir Henry C. Zaro pomaga tudi našim rojakom pri izplačevanju njihovih terjatev, kakor tudi pri iztirjanju njihove plače.

POTNE LISTINE.
Pri nas je nastavljen poseben uradnik, katerega dolžnost je pomagati vsem v stari kraj se vračajočim potnikom pri nabavi potrebnih potnih listin in dovoljenj. To se izvrši hitro in brezplačno.

Pridite ali pišite za vse, kar potrebujete.

HENRY C. ZARO, bankir
39 Cooper Square, 3rd Ave., Corner 6th Str.
NEW YORK CITY.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 6. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 3887-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESEK:

Pročelnik: Vencel Obid, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Edmister, Box 274, Columbus, Ohio, Jos. Radtke, Box 412, Nathan, Pa., Frank Gubert, 6000 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

POSLOTNI ODESEK:

John Underwood, pročelnik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Edmister, Box 274, Columbus, Ohio, Jos. Radtke, Box 412, Nathan, Pa., Frank Gubert, 6000 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

SOLNČNI ODESEK:

OBSEJNE OROŽJE: Paul Berger, pročelnik, 3887-89 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VENOVNO OROŽJE: Rudolf Pistorius, Box 412, Nathan, Pa.

AVTO: Radtke, Box 412, Nathan, Pa.

ZAPADNO OROŽJE: Anton Sailer, Box 184, Orem, Utah, in jugovzhod.

Leo Kuhn, Box 245, Gilbert, Minn., in severozahod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovic, pročelnik, 18217 Waverly St., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrosi, 418 Pierce St., Evelyn, Minn., Jos. Kuhn, 1097 E. 7th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovalni odbor.

Vencel Obid, John Underwood in Matt Petrovic.

Zaradni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alst, 2124 St. Croix Ave., Chicago, Ill.

John Trid, Box 181, Lawrence, Pa.

John Oren, 542 Englewood, Detroit, Mich.

Jos. Blah, 1181 E. St. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udevit, 1944 So. Route Ave., Chicago, Ill.

VENOVNI EDRAVNIKI: Dr. F. J. Zaro, 6000 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": John Petrovic.

POSLOTI — Korespondenca s gl. urednikom, ki jo bode v slovenski uredbi, se vrši takole:

VSA FIRMA, ki se zanaša na pošto gl. uredništva, se pošlje Pročelniku S. N. P. J., 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE SOLNČNE PODPORE SE NAŠLOVE: Solnčni tajništvo S. N. P. J., 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se pošljejo gl. izvrševalnemu odboru in jednote, pošlje se našemu: Tajništvo S. N. P. J., 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z SLUGATVINSKIMI POSILJI se pošljejo na našo: Služništvo S. N. P. J., 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje gl. izvrševanje v gl. izvrševalnem odboru in naj pošljete H. Petrovicu, pročelniku nadzornega odbora, 18217 Waverly St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvrševanje od naših pošljete na našo: John Underwood, 408 May St., Springfield, Ill.

Vse prihodnje posiljevalstvo gl. izvrševanje na našo: Pročelniku S. N. P. J., 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, znanstveni, splošni, narodni in vsi, kar je v zvezi s gl. izvrševanjem, naj se pošlje na našo: "Prosveto", 3887-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

BANKA EMIL KISS

ustanovljena 1898.—državno nadzorovana)

pošilja denar hitro, zanesljivo in pod jamstvom na vse kraje po najnižji dnevni kurzi ceni in je ona prvih bank, ki je dosegla izplačilo vseh naših posiljateljev v stari domovini. — Iščajo bančne nakaznice (drafts) in pošilja hranilne vloge na vse zanesljive denarne narode v domovini.

Sprejema hranilne vloge, plačuje 4% obresti ter izplačuje vloge brez odpovedi.

Kupuje, prodaja in menja denar po najnižji dnevni kurzi ceni.

Izvršuje točno, vestno in najceneje vse pravice in notarske zadeve.

Prodaja "drafts" na vse parobrodne družbe po izvršnih cenah in vam samore uraditi vse potrebne, da dobiti svojce in stare domovine v Ameriko.

Kdor želi potoovati v stari kraj, stori najbolje, da si TAKOJ zaupa prostor, kar s tem si prihrani nepotrebnega čakanja in stroškov. Za sedaj namreč dobiti prostora na sledenih ladajah:

1. NEW YORK—BUDROVNIK—TRIEST	
"REGINA D'ITALIA" 17. julija	95.50
"CRETIC" 21. julija	95.50
"PRESIDENT WILSON" 27. julija	100.00
"GIUSEPPE VERRI" 27. julija	95.50
"ITALIA" 31. julija	100.00
"PATRIA" 7. avgusta	91.00
"DUCIA D'ABRUZZI" 12. avgusta	95.50
"ARGENTINA" 18. avgusta	100.00
"ROMA" 21. avgusta	91.00
"PROVIDENCE" 21. avgusta	91.00
"PRESIDENT WILSON" 14. septembra	100.00
"SEVIDER" 21. septembra	100.00
2. NEW YORK—HAVRE	
"ROCHAMBEAU" 17. julija	97.50
"LAFAYETTE" 20. julija	95.50
"LA SAVOIE" 6. avgusta	95.50
"LA TOURNAINE" 14. avgusta	95.50
"ROCHAMBEAU" 21. avgusta	95.50
"LAFAYETTE" 27. avgusta	95.50
"LA SAVOIE" 3. septembra	95.50

Pri navedenih cenah je državni davok vtičen.

EMIL KISS
133 Second Ave., vogel 8. St.,
NEW YORK, N. Y.

POŠILJANJE DENARJA V STARI KRAJ.

Državno pooblaščen bankir Henry C. Zaro pošilja denar v staro domovino po brzjavu in po pošti po najnižjem dnevnem kursu in pod jamstvom.

MENJANJE DENARJA.
V naši banki je vedno v zalogi velika količina vsakovrstnega denarja v zlatu, srebru in papirju, katerega je dobiti po najnižji ceni.

LIBERTY BONDI.
Ti bondi se pri nas kupujejo in za nje se dobi najboljše cene. Mi jih tudi sprejemamo, kakor plačilo za parniške listke.

PREDUJMI.
Državno pooblaščen bankir Henry C. Zaro pomaga tudi našim rojakom pri izplačevanju njihovih terjatev, kakor tudi pri iztirjanju njihove plače.

POTNE LISTINE.
Pri nas je nastavljen poseben uradnik, katerega dolžnost je pomagati vsem v stari kraj se vračajočim potnikom pri nabavi potrebnih potnih listin in dovoljenj. To se izvrši hitro in brezplačno.

Pridite ali pišite za vse, kar potrebujete.

NEMETH STATE BANK
JOHN NEMETH, president.
10 E. 22nd St. New York, N. Y.

POTOP.

Zgodovinski
— roman —

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Medtem dospelo h knezovemu stanovanju. Nosilec postavilo nosilnice na tla, dva dvornika primeta kneza pod pazduho. On pa se obrne h Kmiticu ter, klepetajoč z zobmi, reče:

"Potrudite se za menoj . . . Napad takoj preide, nakar se pomeniva."

Čez nekaj časa sta bila oba v čumnati, kjer je tla v peči kopala gorečega oglja ter bilo neizrekljivo vroče. Tam položijo kneza na divan, ga pokrijejo s kožuh, ter prinesejo luč. Ko se dvorniki oddaljijo, omahne knezu glava na tla, oči se mu zapro in tako preleži nekaj časa nepremično.

Konečno je dejal:

"Takoj . . . Samo naj se odpočijem."

Kmitice ga je gledal začuden. Knez se ni mnogo izpremenil, samo mrlica mu je podaljšala obraz. Lice je imel kakor navadno pobarvano z belo in rdečo barvo in nemara je uprav radi tega ko, je tako ležal z zaprtimi očmi in s pobešeno glavo, bil bolj podoben mrliču, ali kakšni voščeni figuri.

Babinšč je stal pred njim ter čakal, kedaj začne govoriti.

Knezevo oči se jamejo polagoma leno odpirati; nakrat pa se odpro popolnoma in lice mu osvetli nekak plamen. Toda to je trajalo le trenotek; na to je znova zaprl oči.

"Ako si duh, ne bojim se te!" reče. "Izgini!"

"Jaz sem dospel s pismom od hetmana," odvrne Kmitice.

Bogoslav neznatno strepeti, kakor bi se hotel otresti prikazni, ki ga je mučila. Konečno pogleda Kmitice ter reče:

"Nisem vas zadeli?"

"Je nekoliko!" odvrne mračno Kmitice ter pokaže s prstom brazgotino.

"To je že drugi! . . ." reče kakor sam sebi knez ter glasno doda:

"Kje je plamo?"

"Tukaj," odvrne Kmitice ter mu da list.

Bogoslav jame čitati in ko skonča se mu oči žudovito zaiskre.

"Dobro!" reče, "dosti je tega odlašanja! . . . Jurji je bitka . . . Kaj vesel sem tega, kajti zarano me ne trse mrlica."

"Naši se takisto veselo," odvrne Kmitice.

Nastalo je molčanje, ob času katerega sta se ta dva neizprosnava sovražnika gledala z zlokožno radovednostjo. Knez prične prvi razgovor.

"Domisljam si, da ste me vi tako napadli s Tatarji . . ."

"Da, jaz . . ."

"Ali se niste bali priti semkaj?"

Kmitice ne odgovori ničesar.

"Bržkone ste računali na moje sorodstvo s Kiškani . . . Toda midva imava še svoje račune. . . ."

Znava vam je, da vas zamorem deti iz kože."

"Zamorete, svetli knez."

"Resnica, da ste pospeli k meni z varstveno listino . . . Sedaj razumem, čemu jo je gospod Sapieha zahteval . . . Toda vi ste mi stregli po življenju . . ."

Kajpada, Sapieha je pridržal Sakoviča . . . Toda vojvoda nima pravice do njega, jaz pa jo imam do vas, brate . . ."

"Prišel sem s prošnjo k vaši milosti . . ."

"Izvolite! Smete računati na to, da za vas uolnim vse . . . Česa izvolite?"

"Tu imate ujetega nekega vojaka, onega, ki mi je pomagal vas ugrabiti. Ker sem jaz zapovedal ter je on slepo izvrševal moje povelje, prosim, da ga spustite."

Bogoslav se zamislil.

"Čujte!" reče, "uprav premišljam, ali ste boljši vojak ali drznejši kot prosilec."

"Jaz tega človeka nočem zastoj od vas."

"Ali kaj mi daste zanj?"

"Samega sebe."

"A! Ali vam je tako drag? . . . Vi običajno bogato plačujete, tada pazite, da vam bo inetja zadostovalo, ker hočete gotovo še nekoga drugega kupiti od mene . . ."

Kmitice stopi za korak bliže ter močno prebledi, da knez nehote pogleda na vrata ter zaobrne govornico.

"Gospod Sapieha ne privoli v ta pogoj," reče.

"Rad bi te imel, toda na žalost porok sem za te a svojo knežjo častjo."

"Jaz napišem hetmanu, da sem ostal prosto-voljno."

"Toda on zahteva, da te odpošljem navzlic tvojim volji. Učini si mu znatne usluge . . . Vrh tega ne izpusti Sakoviča, katerega vendar više cenim nego tebe . . ."

"V takem slučaju oprostite tega vojaka in jaz pridem na mož-besedo, kadar zaokležete."

"Nemara mi bo že jutri treba umreti . . . Čemu so mi potem pojutranjim dogovori?"

"Prosim vas, svetli knez, za tega človeka in jaz . . ."

"Kaj ti?"

"Opustim maščevanje."

"Veste li, gospod Kmitice, da sem šel mnogo-krat s kopjem nad medveda radi tega, ker mi ga je bilo treba ubiti. Ljubo mi je, ako mi grozi taka nevarnost, kajti v takem slučaju mi je življenje manj dolgočasno. Toda tudi tvoje maščevanje si pustim za tolažbo ter ti moram priznati, da si eden izmed takih medvedov, ki lažejo sami lovec."

"Svetli knez," reče Kmitice. "Za majhno do-bro delo Bog četokrat odpušča velike grehe. Ni-hče izmed nas ne ve, kedaj mu je stopiti pred sodbo."

"Dostil!" seže mu knez v besedo. "Jaz sam ku-jem psalme, da si s tem pridobim zaslug pred Gos-tnodom, toda kadar bom potreboval pridigarja, tedaj dam svojega poklicati . . . Vi ne znate prositi dovolj pokorno ter pri tem delate velike ovinke . . . Torej vam naročam: udarite jutri v

bitki na gospoda Sapieho in jaz izpustim pojutr-anjim tega vojaka ter vam odpustim prestopke . . . Izdajte me Radzivilu, izdajte še Sapieho . . ."

"Ali je to vaša zadnja beseda? . . . Prosim vas pr. vsem, kar vam je sveto in drago . . ."

"Ne! Čakaj! Vidim, kako se ti preliva barva na obrazu . . . Ne hodi mi preblizu, kajti dasi ne je sram klicati ljudi, pogledj semkaj! . . . Tvoja drznost je prevelika!"

Po teh besedah pokaže Bogoslav izpod kožu-ha, s katerim je bil odet, cev samokresa, ter jame z iskrenimi očmi gledati Kmiticu v obraz.

"Svetli knez!" zakliče Kmitice, in sklene roke, kakor bi res prosil, toda z licem izpremenjenim od jeze.

"Ti prosiš in groziš ob enem," reče Bogoslav, "hrbet kriviš, toda vrage mi kažejo izza tvojega ovratnika zobe . . . Ošabnost ti zre iz oči, a v ustih gromi kakor v oblaku . . . Ne, ako hočeš prositi, moraš pasti na kolena pred Radzivilu in še le takrat izreči svojo prošnjo . . . Butaj s čelom ob tlak in takrat ti odgovorim!"

Kmiticevo lice je bilo blede kakor platno; po-tenil je roko po mokrem čelu, po očeh in po licu ter odvrnil s pretiranim glasom, kakor bi se bila mrlica, ki je mučila kneza, polastila tudi njega.

"Ako mi svetli knez izpustite tega vojaka, pa sem . . . pripravljen . . . vam . . . pasti . . . k nogam . . ."

Bogoslav se je radoval, kajti posrečilo se mu je, da je sklonil ponosni vrat svojega sovražnika. Boljše hrane si ni mogel želei svojemu sovraštvo in maščevanjaželjnosti.

Kmitice pa je stal pred njim z naježenimi lu-sni ter se tresel na vsem životu. Njegovo lice, po-dobno jastrebovi glavi, je spominjalo na razjarje-nega roparskega ptiča, da nikdo ni mogel pogoditi, pade li čez trenotek k nogam, ali pa se spravi kne-zu na prsi . . .

Toda Bogoslav ga ni izpustil izpred oči; re-kel je:

"Toda pri priči, pri ljudeh!"

In obrne se k vratom ter zakliče:

"Ej, kdo je tam? Pridi sem!"

Skozi odprte duri vstopi nekoliko dvornikov, Poljakov in tujevc. Za njimi jamejo prihajati častniki.

"Gospodje!" reče knez, "ta gospod Kmitice, or-kanjski praporščak, ter poslanec gospoda Sapieha me hoče prositi milosti ter vas želi imeti za pri-čel . . ."

Kmitice omahne kakor pijan, zastoka ter pa-de Bogoslav k nogam. Knez pa se nalašč zravna toliko, da se je dotaknil konce njegove škornje vitezovega čela.

Navzoči so molče gledali ter ostrmeli nad tem znanim imenom in temu, da je on, ki je nosil to ime, prišel semkaj kot poslanec Sapiehe. Vsi so razumeli, da se godi tu nekaj nenavadnega.

Med tem je vstal knez, in rekel ni besedice, pomignil samo dvema dvornikoma, naj gresta z njim.

Vstal je tudi Kmitice. Na njegovem licu ni bi-lo jeze, niti ropazelnosti, marveč samo topost in malomarnost. Zdelo se je, da se ne zaveda, kaj se godi z njim, da je njegova energija zlomljena po-polnoma.

Preteklo je pol ure, cela ura. Za oknom se za-čuje topot konjskih kopit ter enakomerni koraki vojakov; on pa je le še sedel, kakor bi okamenel. Naposled se odpro vrata in v sobo stopi nekdanji Kmiticev znanec, častnik iz Birze, ter osem vo-jakov. Stirje so imeli puške, stirje pa sablje.

"Gospod polkovnik, vstanite!" reče uljudno častnik.

Kmitice ga topo pogleda.

"Glovič!" zakliče, ko spošna častnika.

"Imam povelje," odvrne Glovič, "zvezati vam roke ter vas odpeljati iz Janova. Radi tega vas prosim, da se ne upirate."

"Zveži me!" odvrne Kmitice ter si pusti brez upora zvezati roki.

Častnik ga pospremi iz sobe ter popelje čez Janov. Potoma se jim pridruži nekoliko stražni-kov na konjih. Kmitice je začel, da so govorili med seboj poljski. Onim Poljakom, ki so še služili pri Bogoslavju, je bilo vsem znano Kmiticevo ime, to-rej so bili radovedni, kaj se zgodi z njim. Kara-vana je prekoračila brezovo puščavo ter dospela na polje, kjer je zagledal Kmitice oddelek lahke konjice Bogoslavove.

Vojaki so stali v četverokotniku, sredi kate-rega se je nahajal majdan iz njem dva pešca, držeča konje, ter nekoliko ljudi z bakljami.

Pri njihovi svitlobi je zagledal Kmitice sveže priostren kol, pritrjen z drugim koneem k debele-mu deblu blizo stoječega drevesa.

Kmiticeu zagomazje mravlje po udih.

"To je pripravljeno zame," je pomislil. "Oči-vidno me nameravajo s konji navleči na kol ter se tako maščevati za Sakoviča! . . ."

Toda motil se je. Kol je bil pripravljen za So-roko.

Pri trepetajočem blešku ognja je zagledal Kmitice Soroko. Stari vojak je sedel poleg debla na klopi. Roke je imel zvezane in stirje vojaki so ga strážili. Neki človek, opravljen v polkožušek brez rokavov, mu je nudil žganjice v plitki čaši, katere je Soroka pil dovolj požljivo, izpil jo in izpljunil. V tem hipu postavijo Kmitice med dva vojaka v prvo vrsto. Ko ga zagleda Soroka, skoči takoj pokončen ter se zravna kakor struna.

Nekaj časa sta gledala drug drugega. Lice Soroke je bilo povsem mirno.

"Soroka!" zastoka naposled Kmitice.

"Čujem!" odvrne vojak.

Oha zopet umolkne. O čem naj govorita v takem položaju? Rabelji, ki je poprej nalival žga-njice Soroki, se mu približa.

"Nu, stariček," reče, "tvoja ura je odbila."

"Pa me navlečete!"

"Ne boj se! To se zgodi!"

Soroka se ni bal. Toda ko začuti na sebi ra-beljevo roko, jame urno in glasno sopihati. Konč-no reče:

"Dajte še žganjice! . . ."

"Ni je več!"

Nakrat stopi neki vojak iz vrste s kositre-no lagvico y roki.

Vesti iz Goriškega.

Stavka ključavničarjev in kle-parjev v Gorici. Dne 4. 6. t. l. so stopili v stavko ključavničarji in kleparji v Gorici. Delodajalci ni-so hoteli podpisati pogodbe, ki je zagotavljala delavstvu minimal-no plačo. Delavske zahteve so ta-ko skromne, da so jih delodajalci druge stroke sprajeli brez-nikake odgovornosti.

Cervinjan. — V noči dne 1. ju-nija se je upri bataljon pehote in četa arditov, ki so bili tu nastan-jeni, ker se je jih je hotelo pre-peljati v Trst in so vojaki sumili, da se jih iz Trsta prepele v Al-banijo.

Vojaki so soglasno izjavili, da v Albanijo ne gredo. Šli so v De-lav. Zbornico, vzeli tam rdečo za-stavo ter pevaje socialistične pe-smi odšli na postajo, ki so jo za-sedli s štirimi strojnimi. Vlak so nato ustavili in preiskali. V nekem vlaku je bilo dvajset ka-rabinjerjev, ki so morali izstopi-ti.

Spopadov ni bilo, ker so se ka-rabinjerji umaknili v svojo voja-knico. Nek general je uporne vo-jake nagovoril, ali živčali so mu.

Zjutraj ob 5h je prišel polk streleev, da uduši upor, tako tudi baterija topništva in oklopni av-tomobili. Vendar so se uporni vo-jaki že prej prostovoljno vrnili v vojašnico. V trgu vlada mir.

Bilje. — Dne 19. junija se je vr-il šlah od zaupnikov - veleposes-tva grofa Coronina. Na shodu je po-ročal sodrug Kosič iz Gorice, ki je v daljšem govoru vestransko obra-zložil, kako negramno je početje veleposesnika Coroninija. Ta gospod hoče pognati z zemlje ono ljudstvo, ki je rojeno in je zra-stlo na tej grudi. V tem težkem su-proganjati ljudi, ki so po voj-ni razdrte hiše ter uničene njive popravili, ter iz te groble napra-vili vrto podobne njive, je pod-lo početje brezsrčnega kapitalista grofa Srce jim je pokalo, ko so vrniki se iz težkega begunstva videli splošno uničenje.

Prijeli so se dela, noč in dan so se trudili, a sedaj pride velepo-sesnik z bičem v roki ter požene trpice na ulice neglede na to, kam se bodo neuki podali in kdo jim boče pomagati. Brez sredstev mo-rajajo pretrpeti še to hudo. zapusti-ti rodno zemljo. Vprašam, pravi a. Kosič, kdo jim je dal pravico po-gnati vas z zemlje, ki mora služi-ti v splošno korist ne pa v korist posameznika. Sodrugi, ta slučaj nam bodi v spodbudo, da ne od-nehamo poprej, dokler ne zbojuje-mo pravično agrarno reformo. Na-tim najemnikom pa zagotovljamo, da ni več daleč dan, ko bode ves kmečki proletarijat vstal ter za-hteval udeležitev ideje: "V po-tu svojega obraza boš služil svoj kruk!"

Medana. — Naši možje in fant-je še vedno trpijo v ujetništvu v Italiji, kamor so jih spravili, ker so bili baje nevarni državi. Čuje se, da se jim niti ne dopušča, da bi pisali svojim družinam domov. Tega trpljenja bi bilo lahko ko-nee, pa tudi marsikateri ujetnik bi se lahko že kdaj vrnili domov, ki je bil pač le na podlagi osum-ljenja zaprt. Nekoliko človečnosti bi pač lahko imeli oni, ki imajo pri tem glavno besedo.

Komen. — 22. jun. pobrala nam je kruta smrt nenadoma iz naše grede nenadomestljivega moža. Umril je v Volčjemgradu Franc Štoffa, po poklicu mizar. Bil je član "Ljudskega odra", politične skupine in strokovne organizacije. Šele 29 let star, nakopal si je v u-jetništvu v Rusiji bolezen (malari-jo), kateri je podlegel. Bil je vnet na pristaj in opora naše ide-je. Pri pogrebu je bila velika na-deležba in med venci je bil tudi venci podarjen od naših organi-zacij.

50.000 OSEB ARETIRANIH V ENEM LETU PROHIBICIJE.

Washington, D. C. — John F. Kramer, vrhovni vladni prohibi-ki komisar, je 19. julija izdal let-no poročilo o delovanju prohibi-cije v prvem letu. Poročilo se med drugim glasi, da je bilo v prvem letu splošno prohibicije aretiranih najmanj 50.000 oseb radi kršenja prohibicijskih postav in okrog 75.000 uradnikov, vtevrši policiste in detektive, je na delu, da uvelja-vi prohibicijske zakone.

ZRTEV SVOJEGA ZNANSTVE-NEGA PREPRIČANJA.

New York, N. Y. — Dr. John Hammer je bil obsojen na tri leta v Sing Sing ker je izvršil opera-cijo, ki bi jo izvršil vsak drug zdravnik, kateri vestno in po strogo znanstvenih načelih izvr-šuje svojo prakso.

Pred letom dni je mrs. Marie Oganesev odšla v bolnišnico, kaj-ti pričakovala je dete. Dr. Ham-mer je bil prepričan, če pojde vse po naravni poti, da Oganeseva prav zanesljivo umre. Njeno živ-ljenje je bilo mogoče rešiti le z operacijo. Držal je svojo besedo, la protipostavna.

Dr. Hammer je povedal svojim prijateljem, da bo vseeno izvršil operacijo. Držal je svojo besedo, ali izgubil je bitko, kajti Oga-ne-sova je umrla. Podlegla je pre-tresljaju živcev.

Zdravnika so aretirali in obto-žen je bil uboja. Drugi zdravniki so se strinjali s Hammerjem in iz-javili, da dr. Hammer ni mogel drugače postopati, kot je ravnal. Vrhila se je obravnava in sodnik Gibba je zdravnika obsodil na tri leta ječe. Zdravnik je vložil pri-ziv in je prepričan, da bo pri dru-gi obravnavi oproščen. Njegovi zagovorniki pravijo, da se v tem času ni šlo za življenje ali smrt, ampak šlo je za smrt ali življenje. Za ohranitev življenja je bila sa-mo ena pot odprta in te poti se je zdravnik poslužil.

eijo, ki bi jo izvršil vsak drug zdravnik, kateri vestno in po strogo znanstvenih načelih izvr-šuje svojo prakso.

Pred letom dni je mrs. Marie Oganesev odšla v bolnišnico, kaj-ti pričakovala je dete. Dr. Ham-mer je bil prepričan, če pojde vse po naravni poti, da Oganeseva prav zanesljivo umre. Njeno živ-ljenje je bilo mogoče rešiti le z operacijo. Držal je svojo besedo, la protipostavna.

Dr. Hammer je povedal svojim prijateljem, da bo vseeno izvršil operacijo. Držal je svojo besedo, ali izgubil je bitko, kajti Oga-ne-sova je umrla. Podlegla je pre-tresljaju živcev.

Zdravnika so aretirali in obto-žen je bil uboja. Drugi zdravniki so se strinjali s Hammerjem in iz-javili, da dr. Hammer ni mogel drugače postopati, kot je ravnal. Vrhila se je obravnava in sodnik Gibba je zdravnika obsodil na tri leta ječe. Zdravnik je vložil pri-ziv in je prepričan, da bo pri dru-gi obravnavi oproščen. Njegovi zagovorniki pravijo, da se v tem času ni šlo za življenje ali smrt, ampak šlo je za smrt ali življenje. Za ohranitev življenja je bila sa-mo ena pot odprta in te poti se je zdravnik poslužil.

FAARNE NA PRODAJ V DRŽAVI NEW YORK.

Na mnoga uprahanja, zakaj ne oglašam več farne, odgovarjam sledeče: Jaz se pripravljam za je-sen, ker je sedaj rojakom težko kupiti farne s pridelki na njih, kar stanejo mnogo več denarja. Na jesen se pa dobi s farmo lahko gotovo mero krompirja, ovsa, ajde in drugih pridelkov vse, kar je več, pa lahko lastnik proda po-sebej. Razni agentje že sedaj prihajajo na okrog, in kdor hoče prodati krompir naprej, mu ga plačajo po \$2.00 bušelj. Ako je posajenega recimo dva do tri akre krompirja, kako naj kupi človek, ki namerava kupiti le kmetijo z malim denarjem. Zanj je navadno najvažnejše, da se dobi prilična kmetija in z njo le toliko pridelka, kmetovati po svoje, ka-kor najbolje ve in zna.

Ker ne bom tukaj od 10. avgu-sta pa do 1. septembra t. l., torej priporočam rojakom, ki mislijo se seliti na kmetije to jesen v državo New York, da pridejo sem v jese-ni in se prepričajo, kaj vse tukaj raste, kar je spomladni nemogoče.

Nadalje opozarjam vse one, ki imajo dobra dela in zaslužek v raznih mestih, da vam ni treba se-daj kupovati kmetije, ker tudi na kmetijah pridejo razne težkoče, ter pozneje obžalujejo in pravijo: "Oh, zakaj sem kupil to farmo, mar bi ostal tam, kjer sem bil in sem delal samo 8 do 10 ur na dan, sedaj pa moram tu na kmetiji de-lati dostikrat celo po 15 ur na dan." Tak človek včas pustil vse skup in gre nazaj v mesto. Vsem takim svetujem, naj se drže svo-jega dela, dokler ga imajo tako, da ne bodo pozneje obžalovali.

Sicer pa svetujem rojakom, ka-teri nameravajo živeti v Združe-nih državah in mislijo in imajo volje se podati kedaj na farne, naj le kupijo farne, čeravno mi-slijo se takoj seliti na nje, ker se lahko naselijo, kadar jih je volja, oziroma ko pride čas zato. Razni bogataši imajo posestva vsepovsod za slučaj, da so mu tla vroča v enem kraju, se preselijo v drugi kraj. Torej rojaki, ne vem, zakaj bi si ne preskrbeli zemljišča na ta način po svoji možnosti in se pa-selili na kmetijo, kadar bo čas zato. Prišel bo čas, ko bode te-vekeljem prišli na kmetijo, če bo-dete le imeli kam. Tukaj je svet izdešen in se prodaja po 20 do 30 akre, zasajen s sadnim drevjem, a poslopja pa stoji prazna, ki so bila nekaj krasno vrejena. Ven-dar pa, akoravno je sedaj vse za-puščeno, se more veliko laglje urediti in spraviti v red kot pa tam, kjer je treba šele ruvati, sta-re drevesne šture iz zemlja, graditi hiše in šele saditi drevje. Nihče tukaj ne bi šel čistiti zemlje za \$100 na en akre, ako lahko kupi še očiščeno zemljo po 20 do 30 do-larjev akre, kot sem že omenil s poslopji in sadnim drevjem in gozdovi.

Ako kedo rojakov želi še več pojasnila, naj piše na moj naslov, ker pa nekateri rojaki zelo težko napišejo The Zulich Farm Agency, to je ime, ki ga rabim zaradi an-gleške javnosti, vi pa lahko na-slovite kar na naslov

JOHN ZULICH, East Worcester, New York.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

MOŽE IN MLADENICE ZA

DELO V NAŠI

MESNOCI

HETZEL & COMPANY

1743 LARRABEE ST.

POTREBUJEMO

delavce za vsakovrstno delo v naši mesnici. Dobra plača in izvrstne delavske razmere.

HETZEL & CO.

1743 Larrabee St.

RAD BI IZVEDEL

kje je JOHN ZGAINER, doma iz Solščka štav. 5 pri Cerknici. V A-meriki se nahaja že 8 let. Za nje-gov naslov bi rada izvedela nje-gova sestra Marija Zgajner, ome-žena Naglič. Cenjene rojake a-ljudno prosim, če kdo ve za nje-gov naslov, naj mi blagovoli iz-naznaniti za kar bom zelo hvale-čen, ako pa sam čita ta oglas, naj se mi oglasi, ker poročati mu imam zelo važne stvari iz starega kraja. Moj naslov je: Marija Naglic, P. O. Box 228, Dunjo, Pa.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja ANTON PLEŠEC; pred enim letom se je nahajal v Milwaukee, Wis. On ima svojo farmo v Grand Havenu, Mich. Ravno tam sem imel tudi jaz mo-jo farmo pred dvema letoma. Prosim ga najuljudneje, naj se mi priklasi, kar mu nekaj dolgo-jem in bi mu rad plačal. Moj na-slov je: Jos. Sernel, 635 N. Wood St., Chicago, Ill. (July 21-22).

SIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO \$30.00

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobi-viti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER

javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. Prihranil vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega—